

CHET TILLARINI O'QITISH TEXNOLOGIYALARINING TANQIDIY TAHLILI

Maftuna Chorieva

Termiz davlat pedagogika instituti
maftunacorieva95@gmail.com

ANNOTATSIYA: Mazkur maqola chet tillarini o'qitishda zamonaviy texnologiyalarning ahamiyati va ular orqali ta'lim jarayonini samarador qilish imkoniyatlarini o'rganishga bag'ishlangan. Unda o'quvchilar til ko'nikmalarini mustahkamlashda interaktiv vositalar, onlayn platformalar va multimediya resurslarining afzalliklari hamda ularni amaliy qo'llash yo'llari batafsil tahlil qilingan. Shuningdek, maqolada texnologiyalarning cheklovlari va ularni bartaraf etish bo'yicha tavsiyalar keltirilgan.

Kalit so'zlar: chet tillar, zamonaviy texnologiyalar, interaktiv ta'lim, multimediya resurslari, masofaviy ta'lim, raqamli platformalar, o'qitish samaradorligi.

ABSTRACT: This article is dedicated to the importance of modern technologies in teaching foreign languages and the opportunities they provide for enhancing the efficiency of the educational process. It thoroughly examines the advantages of using interactive tools, online platforms, and multimedia resources to strengthen learners' language skills, as well as practical ways to apply them. Additionally, the article highlights the limitations of technologies and offers recommendations for overcoming these challenges.

Keywords: foreign languages, modern technologies, interactive learning, multimedia resources, distance education, digital platforms, teaching efficiency.

KIRISH

Bugungi kun jamiyatida chet tillarini bilish nafaqat shaxsiy rivojlanish, balki professional muvaffaqiyat uchun ham muhim omilga aylandi. Ta'lim sohasida texnologiyalarni qo'llash global tendensiyaga aylangan bo'lib, ayniqsa chet tillarini o'qitishda ularning ahamiyati juda katta. Zamonaviy texnologiyalar o'qituvchilarga o'quvchilarni dars jarayoniga faol jalb etish, murakkab mavzularni tushuntirishni soddalashtirish va o'quv materiallarini vizualizatsiya qilish imkonini beradi. Ushbu maqola zamonaviy o'qitish texnologiyalarining mohiyati, ular bilan ishlash usullari va amaliyotdagi samaradorligini o'rganishga qaratilgan.

CHET TILLARINI O'QITISHDA QO'LLANILADIGAN ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALAR.

Interaktiv doskalar. Interaktiv doskalar dars jarayonida yangi formatlarni joriy etishga imkon beradi. O'quvchilar bilan o'zaro muloqotni kuchaytirish, vizual va audiomateriallar yordamida darslarni boyitish orqali ta'lim sifatini oshiradi. Masalan, so'z boyligini oshirish uchun video va grafik materiallardan foydalanish o'quvchilarning bilimini mustahkamlashga yordam beradi.

Mobil ilovalar va platformalar. Mobil ilovalar orqali talabalar mustaqil ravishda til o'rganishi mumkin. *Duolingo*, *Busuu*, *Memrise* kabi ilovalar o'yin shaklidagi mashqlar bilan talabalarni rag'batlantiradi. Ushbu vositalar nafaqat o'qish, yozish va tinglash, balki talaffuzni yaxshilashga ham yordam beradi.

Onlayn darslar va virtual o'yinlar. Karantin davrida, xususan, COVID-19 pandemiyasi davrida *Zoom*, *Google Meet*, *Microsoft Teams* kabi platformalarning ahamiyati sezilarli darajada oshdi. Bu davrda talabalar uylaridan chiqmasdan turib ta'lim olish imkoniyatiga ega bo'lishdi. *Zoom* platformasi orqali ko'plab darslar tashkil etilib, o'quvchilar bilimlarini davom ettirishda uzilishlar bo'lmadi. Ayrim talabalarning ushbu formatdagi darslarda faol ishtirok etgani, sifatli ta'lim olishgani va natijada yaxshi baholar olishgani kuzatildi.

Onlayn darslar o'qituvchilar uchun ta'lim jarayonini moslashuvchan va qulay qilishda muhim bo'ldi. Bu platformalar orqali murakkab mavzularni tushuntirish uchun ekran almashish, video namoyish

etish va real vaqt rejimida muloqot qilish imkoniyati yaratildi. Shu bilan birga, dbfmasofaviy ta'limning texnik cheklovlari va kamchiliklari ham mavjud bo'lib, ulardan biri internetga ulanish sifati edi.

Gamifikatsiya (o'yinlashtirish). *Kahoot, Quizizz* kabi platformalar o'yin shaklida til o'rganish jarayonini yanada qiziqarli va samarali qilish imkonini beradi. Ammo, afsuski, bizning ta'lim tizimimizda barcha talabalarning planshet yoki noutbuk bilan ta'minlanmaganligi sababli, ushbu texnologiyalarni qo'llash imkoniyati cheklangan. Bu muammo texnologiyalarni keng joriy etish va barcha talabalar uchun zarur sharoitlar yaratishga ehtiyoj borligini ko'rsatadi. Shu bilan birga, ayrim o'quv muassasalarida mazkur vositalarni qo'llashga qaratilgan tashabbuslar boshlangani ham quvonarli holatdir.

Zamonaviy texnologiyalarning afzalliklari	Zamonaviy texnologiyalarning cheklovlari
O'quv jarayonini boyitish: Texnologiyalar orqali o'quv materiallari vizual va interaktiv shaklda taqdim etiladi. Bu o'quvchilarning mavzularni yaxshiroq tushunishiga yordam beradi.	Texnik qiyinchiliklar: Texnologiyalardan samarali foydalanish uchun barqaror internet aloqasi va zamonaviy qurilmalar talab etiladi. Texnik nosozliklar yoki internet uzilishlari ta'lim jarayoniga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin.
Mustaqil ta'lim imkoniyati: Talabalar darsdan tashqari vaqtda ham bilim olishda turli raqamli vositalardan foydalanishlari mumkin. Bu ularning o'zlashtirish darajasini oshiradi.	Moliyaviy xarajatlar: Ko'plab ilovalar va dasturlar pullik bo'lib, bu barcha talabalar uchun birdek qulay emas. Shu sababli, ba'zi o'quvchilar zamonaviy texnologiyalardan to'liq foydalana olmaydilar.
Talaffuzni rivojlantirish: Maxsus dasturlar orqali o'quvchilar o'z talaffuzlarini to'g'rilashlari va yaxshilashlari mumkin.	O'quvchilarning texnologiyaga qaramligi: Texnologiyalardan haddan tashqari foydalanish o'quvchilarning mustaqil fikrlash qobiliyatini pasaytirishi va ularni passiv iste'molchilarga aylantirishi mumkin.
Qulaylik: Masofaviy ta'lim imkoniyatlari talabalarni vaqt va joy cheklovlaridan ozod qiladi.	Reklama va bolalarga salbiy ta'sir: Mobil ilovalar yoki internet orqali ta'lim olayotgan bolalar turli reklamalar bilan to'qnashishi mumkin. Ushbu reklamalar ba'zida bola yoshiga mos kelmasligi, ularning e'tiborini chalg'itishi yoki zararli kontentni targ'ib qilishi ehtimoli bor. Misol uchun, til o'rganish uchun yuklab olingan bepul ilovalarda nojo'ya reklamalar paydo bo'lishi, bolaning darsga bo'lgan e'tiborini pasaytiradi. Bunday holatlarni bartaraf etish uchun

	ota-onalar va o'qituvchilar ilovalarning pullik yoki reklamasiz versiyalaridan foydalanishni tavsiya qilishlari lozim.	
--	--	--

XULOSA

Zamonaviy texnologiyalar chet tillarini o'rgatish jarayoniga yangi imkoniyatlar olib keldi. Interaktiv doskalar, mobil ilovalar va onlayn dars platformalari yordamida darslar yanada qiziqarli va samarali bo'lib qoldi. Masalan, talabalar endi virtual suhbatlar orqali tilni amaliy mashq qilish imkoniyatiga ega bo'lib, talaffuzlarini yaxshilash va lug'at boyligini oshirishda sezilarli yutuqlarga erishmoqdalar. Shuningdek, multimediyaga resurslari, jumladan, video va audio materiallar, talabalar uchun chet tillarini yanada jonli va hayotiy tarzda o'rganish imkoniyatini yaratmoqda.

Shu bilan birga, texnologiyalarni qo'llashda muvozanatni saqlash muhim. Ularning haddan tashqari ko'p ishlatilishi o'quvchilarning mustaqil fikrlash qobiliyatini pasaytirishi mumkin. Texnologiyalar taqdim etayotgan imkoniyatlardan to'liq foydalanish uchun o'qituvchilar va o'quvchilar o'z bilim va ko'nikmalarini doimiy ravishda rivojlantirib borishlari zarur. Masalan, o'qituvchilar innovatsion dasturlar bilan tanishib, ularni darslarda samarali qo'llashni o'rganishlari kerak.

Kelajakda raqamli texnologiyalarning yanada rivojlanishi bilan chet tillarini o'rgatish jarayoni yangi bosqichga chiqadi. Sun'iy intellekt asosida ishlaydigan til o'rganish dasturlari, virtual haqiqat (VR) darslari va ilg'or o'yin texnologiyalari orqali talabalar chet tilini faqat kitob va darsliklardan emas, balki hayotning o'zida o'rganishga imkon topadilar. Shunday qilib, texnologiyalar to'g'ri va samarali qo'llanilganda, chet tillarini o'qitish jarayoni yanada rivojlanib, o'quvchilar yuqori natijalarga erishadilar.

ADABIYOTLAR:

1. Brown, H. D. (2021). *Teaching by Principles: An Interactive Approach to Language Pedagogy*. Pearson Education.
2. British Council. (2022). *Using Technology to Teach English*. <https://www.britishcouncil.org>
3. EdTech Magazine. (2022). *Trends in Online Language Education*.
4. Harmer, J. (2020). *The Practice of English Language Teaching*. Longman.
5. Kamoljonovich, S. J., & O'G, Y. N. U. B. (2022). BADIY TARJIMA UCHUN TARJIMA USULLARI TAHLILI (IAN TUHOVSKIY ASARLARI MISOLIDA). *Ta'lim fidoyilari*, 18(5), 32-37.
6. Kamoljonovich, S. J. (2022). JK ROULINGNING FANTASTIK ASARLARIDAGI ANTROPONIMLARING LINGVO-PERSPEKTIV MUAMMOLARI. *Central Asian Research Journal for Interdisciplinary Studies (CARJIS)*, 2(1), 334-343. <https://doi.org/10.24412/2181-2454-2022-1-334-343>